

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ СХІДНОЇ І
СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

Кафедра східної і слов'янської
філології

СИЛАБУС

вибіркової навчальної дисципліни

«Комунікативно-прагматична організація
арабського публічного дискурсу»

Спеціальність: B11 (035) Філологія

Спеціалізація: B11 060. (035.060) Східні мови та літератури (переклад
включно), перша – арабська

Освітня програма: Східна філологія: арабська мова і література, переклад,
методика навчання

Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Кафедра	кафедра східної і слов'янської філології
Факультет	факультет східної і слов'янської філології
Викладач	Рибалкін Сергій Валерійович
Статус дисципліни	вибіркова дисципліна професійної і практичної підготовки
Семестр	1 семестр
Обсяг дисципліни, кредити ЄКТС, загальна кількість годин	3 кредити ЄКТС, 90 годин
Мова викладання	українська / арабська
Коротка анотація дисципліни (Що я вивчатиму?)	Метою засвоєння курсу є ознайомити студентів-магістрантів із теоретичними засадами дослідження публічного дискурсу в арабській лінгвістиці, особливостями його функціонування та формами впливу на аудиторію. Під час опанування цієї дисципліни студенти знайомляться з семантико-когнітивною специфікою вербальних і невербальних аспектів промов (на прикладі промов лідерів арабських країн).
Мета вивчення дисципліни (Чому це цікаво й потрібно вивчати?)	У результаті вивчення цього курсу студент повинен: <i>знати</i> : теоретичні засади дослідження публічних виступів; мовно-риторичні особливості політичного дискурсу, історію дослідження політичного дискурсу в українському та арабському мовознавстві; <i>уміти</i> : самостійно визначати особливості публічного дискурсу сучасної арабської мови, прагматичний аспект вербального маніпулювання, мовно-риторичні особливості політичного дискурсу; <i>володіти</i> : навичками роботи з публічним дискурсом сучасної арабської мови.
Результати навчання (Чому я навчуся на цій дисципліні?)	У результаті вивчення цього курсу студент повинен: <i>знати</i> : теоретичні засади дослідження публічних виступів; мовно-риторичні особливості політичного дискурсу, історію дослідження політичного дискурсу в українському та арабському мовознавстві; <i>уміти</i> : самостійно визначати особливості публічного дискурсу сучасної арабської мови, прагматичний аспект вербального маніпулювання, мовно-риторичні особливості політичного дискурсу; перекладати тексти, що належать до публічного дискурсу сучасної арабської мови; <i>володіти</i> : навичками перекладу публічного дискурсу сучасної арабської мови.
Компетентності (Яку сукупну користь я отримаю від вивчення цієї дисципліни?)	Основні завдання навчальної дисципліни пов'язані з формуванням у майбутніх фахівців таких компетентностей: <i>інтегральної компетентності (ІК)</i> : здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі філології (лінгвістики, перекладознавства, методики навчання) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій, і характеризується невизначеністю умов і вимог. <i>загальних компетентностей (ЗК)</i> : - ЗК 1. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. - ЗК 2. Здатність бути критичним і самокритичним. - ЗК 3. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел. - ЗК 4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. - ЗК 5. Здатність працювати в команді та автономно. - ЗК 6. Здатність спілкуватися іноземною мовою. - ЗК 7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. - ЗК 8. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій. - ЗК 9. Здатність до адаптації та дій в новій ситуації. - ЗК 10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів

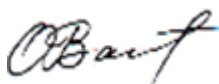
	економічної діяльності). – ЗК 11. Здатність до проведення досліджень на належному рівні. – ЗК 12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). – ЗК 13. Здатність розуміти сутність і соціальну значущість майбутньої професії, прогнозувати перспективи розвитку сфери професійної діяльності. – ЗК 14. Здатність розуміння і дотримання міжособистісних, міжкультурних, соціальних і професійно-етичних норм спілкування з іншими людьми у соціально-побутових і виробничих умовах. – ЗК 15. Уміння вести наукові й професійні дискусії, аргументовано й коректно переконувати інших учасників групових процесів, демонструвати широкий спектр пізнавальних, лінгвістичних і інтелектуальних навичок для здійснення перекладу. – ЗК 16. Здатність цінувати й поважати розмаїття та мультикультурність. <i>фахових компетентностей (ФК):</i> – ФК 3. Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки. – ФК 4. Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного/мовленнєвого і літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів. – ФК 5. Усвідомлення методологічного, організаційного та правового підґрунтя, необхідного для досліджень та/або інноваційних розробок у галузі філології, презентації їх результатів професійній спільноті та захисту інтелектуальної власності на результати досліджень та інновацій. – ФК 6. Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань. – ФК 7. Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень. – ФК 8. Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату. – ФК 9. Здатність ефективно спілкуватися арабською мовою в загальнокультурних і професійно орієнтованих ситуаціях. – ФК 10. Здатність виконувати типові професійні завдання, пов'язані із забезпеченням усної та письмової комунікації та інформації шляхом перекладу різноманітних за змістом і жанром текстів арабською і державною мовами.
Види занять і їхній розподіл за годинами	Лекції – 4 годин. Практичні заняття – 26 годин. Самостійна робота – 60 годин.
Тематика навчальної дисципліни	Тема 1. Політична промова як вияв політичного дискурсу. Тема 2. Мовно-риторичні особливості політичного дискурсу. Тема 3. Комунікативні стратегії і тактики політичного дискурсу. Тема 4. Форми впливу на аудиторію. Тема 5. Комунікативні стратегії публічного дискурсу сучасної арабської мови. Тема 6. Політичне маніпулювання. Тема 7. Невербальне політичне маніпулювання. Тема 8. Семантико-когнітивна специфіка вербальних і невербальних аспектів промов арабських лідерів. Тема 9. Переклад текстів арабомовного публічного дискурсу. Тема 10. Переклад текстів арабомовного публічного дискурсу.
Політика оцінювання (розподіл балів і критерії)	1. Методи семестрового контролю – максимальна кількість балів за роботу на практичних заняттях протягом семестру дорівнює 50. Оцінювання здійснюється під час усіх видів навчальних занять і за результатами самостійної роботи. Під час практичних занять оцінюється усна відповідь, виконання практичних завдань, презентація проєктів для самостійного опрацювання. Застосовуються такі методи контролю: – методи усного контролю: індивідуальне опитування за теоретичним матеріалом, підготовлена доповідь, коротке повідомлення; – методи письмового контролю: експрес-контроль, тестові завдання. 2. Методи проміжного контролю – відбуваються у березні, коли викладач вираховує середнє значення балів за аудиторну й самостійну роботу студента з округленням до десятої частки числа. 3. Модульна контрольна робота – максимум 50 балів за всю МКР, якщо передбачено підсумковий контроль у формі заліку. МКР виконується й оцінюється після завершення модулю, зміст МКР регламентується на засіданні кафедри. 4. Методи підсумкового контролю – залік. 5. Особливості організації навчального процесу, оцінювання всіх видів роботи, проведення МКР, семестрового, проміжного і підсумкового семестрового контролю за дистанційною формою навчання регламентується положенням про

	Порядок проведення семестрового контролю в дистанційному режимі з використанням ІТ-технологій з усіх навчальних дисциплін ¹ .
Передумови вивчення дисципліни	<i>Успішне опанування усіх обов'язкових компонент, передбачених освітньою програмою першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.</i>
Навчально-методичне й інформаційне забезпечення	Основна (базова): Завальська, Л. В. (2020). Політичний дискурс як реалізація інституційного типу комунікативної взаємодії. <i>Правове життя сучасної України: у 3 т.: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 15 трав. 2020 р.)</i>, 2, 442-444. Одеса: Гельветика. Клименко, І. (2009). Теоретичні засади лінгвістичного аналізу політичного дискурсу. <i>Лінгвістичні студії</i>: [зб. наук. праць], 19, 182-186. Донецьк: ДНУ. Ковалевська, Т. Ю. (2008). <i>Комунікативні аспекти нейролінгвістичного програмування</i>: монографія. Одеса: Астропринт. Кондратенко, Н. В. (2007). <i>Український політичний дискурс: текстуалізація реальності</i>: монографія. Одеса: Чорномор'я. Литовченко, А. Д. (2005). <i>Структурно-діяльнісна концепція дискурсу</i>: автореф. дис... канд. соціол. наук: 22.00.01. Харків: Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна. Онуфрієв, С. Т. (2005). <i>Політичний дискурс ЗМІ України у світовому інформаційному просторі</i>: автореф. дис... канд. філол. наук : 10.01. Київ: Київський національний університет ім. Т. Шевченка. Петренко, В. В. (2003). <i>Політична мова як засіб маніпулятивного впливу</i>: автореф. дис... канд. політ. наук : 23.00.02. Київ: Київський національний університет ім. Т. Шевченка. Додаткова: Білозерська, Л. П., Возненко, Н. В., Радецька, С. В. (2010). <i>Термінологія та переклад</i>: Навчальний посібник для студентів філологічного напрямку підготовки. Вінниця: «Нова книга». Дмитрієв, В. В. (2021). Комунікативний вимір формування політичної ідентичності. <i>Актуальні проблеми філософії та соціології</i>: Науково-практичний журнал. Міністерство освіти і науки України; Національний університет «Одеська юридична академія», 33, 93-96. Одеса. Каліщева, О. В. (2012). До питання методики навчання професійного мовлення студентів юридичного профілю. <i>Теоретичні та практичні проблеми забезпечення сталого розвитку державності та права</i>: матер. міжнар. наук. конф. (Одеса, 30 листопада 2012 р.) Т.1., 770-772. Національний університет «Одеська юридична академія». Одеса : Фенікс, 2012. Кальниченко, О. А., Подміногін, В. О. (2005). <i>Історія перекладу та думок про переклад у текстах та коментарях. Частина перша: Загальні питання. Стародавні часи</i>: Навчальний посібник. Харків: Вид-во НУА. Колодій, Б. М. (2021). <i>Переклад аудіовізуальних текстів фахового спрямування</i>: Навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури. Саприкін, С. С., Чужакін, А. П. (2011). <i>Світ усного перекладу</i>. [укр.]: Навчальний посібник. Вінниця: «Нова книга». Додаткові ресурси (за наявності): Інформаційні ресурси в Інтернеті Арабістичний фонд Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського: http://www.nbuv.gov.ua/ http://www.nbuv.gov.ua/node/422 Телеканал «аль-Джазіра» News Today's latest from Al Jazeera Портал новин أخبار أوكرانيا بالعربية أخبار أوكرانيا (arab.com.ua) Електронна версія газети «аш-Шарк аль-Аусат» الشرق الأوسط أخبار دولية (aawsat.com) Бібліотека арабської літератури Library of Arabic Literature

	Журнал арабської літератури أخبار أوكراينا بالعربية أخبار أوكراينا (arab.com.ua) أكبر متجر إلكتروني للمحتوى العربي (nwf.com) أكبر متجر إلكتروني للمحتوى العربي (neelwafurat.com) Офіційний сайт Центру історичної та культурної спадщини Джум'и Маджіда: https://www.almajidcenter.org/ar/home/ Фейсбук-сторінка факультету східної і слов'янської філології: https://cutt.ly/rZo169p – Офіційний сайт еміратської Культурної Фундації: https://culturalfoundation.ae/ar
Форми і способи поточного та семестрового контролю	<i>Семестрове оцінювання:</i> аудиторна робота, самостійна робота, МКР. <i>Підсумкове оцінювання:</i> залік. <i>Умови допуску до заліку:</i> наявність відповідей на практичних заняттях, МКР, виконання усіх запланованих видів аудиторної і позааудиторної навчальної роботи.

Затверджено на засіданні кафедри східної і слов'янської філології, протокол № 15 від «15» квітня 2025 р.

Завідувач кафедри

(підпис)

Валігура О. Р.

(ім'я, прізвище)

Перезатверджено на засіданні кафедри східної і слов'янської філології, протокол № _____ від «_____» _____ 202__ р.

Завідувач кафедри

(підпис)

(ім'я, прізвище)